

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

08.01.2026. Nr. P005-17/8.5.2/1047

Uz 17.12.2025. Nr. b/n

SIA "X"
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – arī VID) ir izskatījis SIA "X", reģistrācijas numurs ...(turpmāk – iesniedzēja), 2025. gada 17. decembra iesniegumu par uzziņu par iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu piemērošanu jūrnieku gūtajiem ienākumiem (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Atsaucoties uz VID sniegto viedokli 2025. gada 4. decembra vēstulē (turpmāk – vēstule), kā arī uz Administratīvā procesa likuma 98. pantu, iesniedzēja lūdz VID sniegt uzziņu par iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (turpmāk – VSAOI) piemērošanu to jūrnieku ienākumiem, kuri tiek nosūtīti uz Norvēģiju darba pienākumu veikšanai uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa. VID vēstulē jau ir sniegta atbilde par konkrēto situāciju, un ar vēstules saturu iesniedzēja ir iepazinusies un piekrīt VID viedoklim, taču vēlas, lai VID viedoklis tiktu nostiprināts uzziņas formā. Iesniedzēja vēlas norādīt, ka šis iesniegums ir sagatavots, balstoties uz iesniedzējas iepriekš iesniegto 2025. gada 20. novembra iesniegumu VID "Par iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu piemērošanu jūrnieku gūtajiem ienākumiem" (turpmāk – iesniegums).

Situācijas apraksts

Lai VID varētu sniegt uzziņu par nodokļa režīma piemērošanu jūrnieku ienākumiem, iesniedzēja sniedz šādu situācijas aprakstu:

- iesniedzēja ir Latvijā reģistrēts uzņēmums, kas no 2026. gada 1. janvāra plāno nodarbināt jūrniekus, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā;
- iesniedzēja ir meitasuzņēmums *S* uzņēmumu grupas Norvēģijā reģistrētam uzņēmumam *SMAS*;

- tiek plānots, ka Latvijas uzņēmumā nodarbinātie jūrnieki tiks nosūtīti uz *SMAS* vai citu *S* grupas uzņēmumu strādāt uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa;

- kuģa īpašnieks ir Norvēģijas uzņēmums. Kuģa karogs – Norvēģijas valsts karogs. Kuģis tiek izmantots starptautiskos pārvadājumos;

- iesniedzējai būs noslēgts darba līgums ar jūrniekiem, atbilstoši kuram iesniedzēja būs jūrnieku darba devēja un maksās jūrniekiem darba atalgojumu;

- darba līgumā tāpat tiks noteikts, ka jūrnieki atbilstoši noslēgtajam darba līgumam ar iesniedzēju tiek nodarbināti uz kuģa, kura īpašnieks ir Norvēģijas uzņēmums un kura karogs ir Norvēģijas karogs;

- darba līgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku;

- atbilstoši darba līgumam katrs kuģošanas periods ir 8 nedēļas (+/- 2 nedēļas) un katrs atvaļinājuma periods ir 8 nedēļas (+/- 2 nedēļas).

Juridiskie apsvērumi

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” (turpmāk – IIN likums) 8. panta ceturto daļu ienākumiem, ko fiziskā persona gūst uz tādu darba attiecību pamata, kas paredz šo personu nodarbināt uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, tiek piemērots speciāls nodokļu maksāšanas režīms. Par taksācijas gada mēnesi, kurā persona ir nodarbināta (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, minētās personas ienākumi, par kuriem maksājams algas nodoklis, ir uz darba attiecību pamata gūtā ienākuma daļa šādā apmērā:

- 1) virsniekiem — Ministru kabineta noteikto 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā;

- 2) pārējam personālam — Ministru kabineta noteikto 1,5 mēneša minimālo darba algu apmērā.

Attiecīgi IIN likuma 8. panta ceturto daļu noteic, ka speciāls nodokļu maksāšanas režīms piemērojams par mēnesi, kurā persona ir darba attiecībās uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa. Tādējādi ir izvērtējams, vai konkrētajā iesniedzējas aprakstītajā situācijā ir uzskatāms, ka jūrnieki ir darba attiecībās uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa.

Saskaņā ar Darba likuma 28. panta pirmo daļu darba tiesiskās attiecības tiek nodibinātas ar darba līgumu. Tādējādi iesniedzējas un jūrnieku darba tiesisko attiecību pamats ir darba līgums, kas ir noslēgts uz nenoteiktu laiku. Tādējādi arī darba attiecības ir spēkā uz nenoteiktu laiku līdz darba līguma izbeigšanai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Darba līgumā ir noteikts, ka darba attiecību periodā jūrnieks strādā uz kuģa ar Norvēģijas karogu un kuģa īpašnieks ir Norvēģijas uzņēmums. Attiecīgi tiek izpildīts noteikums, ka jūrnieki atbilstoši darba līgumam ir nodarbināti (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa.

Saskaņā ar darba līgumu, ņemot vērā jūrnieku darba specifiku, katrs kuģošanas periods ir 8 nedēļas (+/- 2 nedēļas) un katrs atvaļinājuma periods ir 8 nedēļas (+/- 2 nedēļas).

Darba likuma 149. panta pirmā daļa noteic, ka ikvienam darbiniekam ir tiesības uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu. Šāds atvaļinājums nedrīkst būt īsāks par četrām kalendāra nedēļām, neskaitot svētku dienas.

Tādējādi darba tiesiskās attiecības reglamentējošie normatīvie akti nosaka minimālo atvaļinājuma periodu, neierobežojot darba devēju un darbinieku vienosies par ilgāku atvaļinājuma periodu.

Atvaļinājums ir neatņemama darba tiesisko attiecību daļa, kā rezultātā gan kuģošanas perioda mēneši, gan atvaļinājuma perioda mēneši uzskatāmi par laiku, kad jūrnieks ir nodarbināts (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa.

Rezultātā visā iesniedzējas un jūrnieka noslēgtā darba līguma laikā ir piemērojami IIN likuma 8. panta ceturtajā daļā noteiktie ar IIN aplikamo ienākumu limiti neatkarīgi no tā, vai darba attiecību laikā jūrniekam ir darba līgumā noteiktais kuģošanas periods vai atvaļinājuma periods. Attiecīgi atbilstoši šajā iesniegumā sniegtajam situācijas aprakstam gan kuģošanas perioda mēnešos, gan atvaļinājuma perioda mēnešos personas ienākumi, par kuriem maksājams algas nodoklis, ir uz darba attiecību pamata gūtā ienākuma daļa šādā apmērā:

1) virsniekiem — Ministru kabineta noteikto 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā;

2) pārējam personālam — Ministru kabineta noteikto 1,5 mēneša minimālo darba algu apmērā.

Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu 11. panta ceturtās daļas nosacījumiem uz personām, kuras nodarbinātas uz jūras kuģa, kas brauc ar dalībvalsts karogu, attiecas minētās dalībvalsts (karoga valsts) tiesību akti. Savukārt, persona, kura tiek nodarbināta uz kuģa, kas brauc ar kādas dalībvalsts karogu, taču saņem atalgojumu no darba devēja, kuram juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta ir citā dalībvalstī, ir pakļauta otras minētās dalībvalsts tiesību aktiem, ja tā pastāvīgi dzīvo minētajā valstī. Minētā regula attiecas arī uz Eiropas Ekonomikas zonas valstīm, t. sk. Norvēģiju.

Ņemot vērā, ka iesniedzējas juridiskā adrese ir Latvijā, tā izmaksā atalgojumu jūrniekiem un jūrnieku pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvija, šajā gadījumā piemērojami Latvijas Republikas normatīvie akti sociālās nodrošināšanas jomā un attiecīgi VSAOI maksājamas Latvijā.

Likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” (turpmāk – VSAOI likums) 14. panta pirmajā daļā noteikts, ka darba devēja un darba ņēmēja VSAOI objekts ir visi algotā darbā aprēķinātie ienākumi, no kuriem jāietur IIN.

Ņemot vērā IIN likuma 8. panta ceturtajā daļā noteiktos ar IIN aplikamā ienākuma limitus jūrniekiem, tiem atbilstoši VSAOI likuma 14. panta pirmajai daļai piemērojami arī VSAOI.

Tādējādi gan kuģošanas periodā, gan atvaļinājuma periodā VSAOI objekts katrā taksācijas gada mēnesī virsniekiem ir 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā, bet pārējam personālam – 1,5 mēneša minimālo darba algu apmērā.

No minētajiem faktiem un juridiskajiem apsvērumiem izrietošie jautājumi

Atsaucoties uz šajā iesniegumā aprakstīto situāciju un izklāstītajiem juridiskajiem apsvērumiem, VID sniegto skaidrojumu vēstulē un balstoties uz Administratīvā procesa likuma 98. pantu, iesniedzēja lūdz sniegt uzziņu un apstiprināt izpratni šādā jautājumā:

- atbilstoši šajā iesniegumā aprakstītajai situācijai visā starp iesniedzēju un jūrnieku noslēgtā darba līguma darbības laikā (gan kuģošanas periodā, gan atvaļinājuma periodā) jūrniekiem ir piemērojams IIN likuma 8. panta ceturtajā daļā noteiktais speciālais algas nodokļa režīms, t. i., ar IIN aplikamais ienākums un VSAOI objekts visā darba līguma spēkā esības laikā katrā taksācijas gada mēnesī virsniekiem ir 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā, bet pārējam personālam – 1,5 mēneša minimālo darba algu apmērā.

VID, izvērtējis iesniegumā sniegto faktu aprakstu un no minētajiem faktiem izrietošu konkrētu jautājumu, atbilde uz kuru ir atkarīga no šo faktu juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 1. panta pirmās daļas 1. punktu iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir nodoklis, ar ko aplik fiziskās personas gūtos ienākumus, un tas sastāv no algas nodokļa, ko par darbinieka gūtajiem ienākumiem aprēķina un maksā darba devējs.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 4. panta pirmās daļas 1. punktā noteikts, ka iedzīvotāju ienākuma nodokli aprēķina un budžetā iemaksā (maksātāja) algas nodokli – darba devējs.

Atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 17. panta pirmajai daļai algas nodokļa ieturēšanu un maksāšanu (pārskaitīšanu budžetā) veic darba devējs, kas nodarbina darbinieku – (nodokļa) maksātāju.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8. panta pirmajā daļā noteikts, ka maksātāja gada aplikamo ienākumu veido ienākumi, par kuriem ir jāmaksā algas nodoklis atbilstoši šā panta otrajai, ceturtajai un piektajai daļai, un pārējie šā panta trešajā daļā minētie ienākumi.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8. panta otrajā daļā noteikts, ka pie ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā algas nodoklis, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem tiek pieskaitīta darba alga, prēmijas, vienreizēja un sistemātiska atlīdzība un citi ienākumi, ko darbinieks saņem uz pašreizējo vai iepriekšējo darba attiecību pamata komercsabiedrībās, kooperatīvajās sabiedrībās, Eiropas komercsabiedrībās, Eiropas kooperatīvajās sabiedrībās, Eiropas ekonomisko interešu grupās, valsts un pašvaldību iestādēs, biedrībās, nodibinājumos, individuālajos uzņēmumos, zemnieku vai zvejnieku saimniecībās, organizācijās un no fiziskajām personām (arī individuālā komersanta), kā arī atlīdzība par valsts dienesta pienākumu izpildi un ienākumi no cita darba līguma izpildes.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8. panta ceturto daļu šā panta otrā daļa neattiecas uz ienākumiem, ko fiziskā persona gūst uz tādu darba attiecību pamata, kas paredz šo personu nodarbināt uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa. Par taksācijas gada mēnesi, kurā persona ir nodarbināta (darba

attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, minētās personas ienākumi, par kuriem maksājams algas nodoklis, ir uz darba attiecību pamata gūtā ienākuma daļa šādā apmērā:

1) virsniekiem – Ministru kabineta noteikto 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā;

2) pārējam personālam – Ministru kabineta noteikto 1,5 mēneša minimālo darba algu apmērā.

Lai jūrniekiem būtu piemērojams speciālais algas nodokļa režīms, ir jābūt izpildītiem diviem likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteiktajiem kritērijiem:

- jūrniekam jābūt nodarbinātam uz darba tiesisko attiecību pamata;
- jūrniekam jābūt nodarbinātam uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa.

Darba likuma 73. pants noteic, ka darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam vidējo izpeļņu par laiku, kad darbinieks atrodas ikgadējā apmaksātā atvaļinājumā vai papildatvaļinājumā.

Tātad atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8. panta ceturtajā daļā noteiktajam speciālais jūrnieku algas nodokļa režīms piemērojams ienākumam, ieskaitot atlīdzību par paveikto darbu un samaksu par atvaļinājuma laiku, kas izmaksāts atbilstoši Darba likumam un ko jūrnieks ir guvis, būdams nodarbināts uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa.

Likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 14. panta pirmajā daļā noteikts, ka darba devēja un darba ņēmēja obligāto iemaksu objekts ir visi algotā darbā aprēķinātie ienākumi, no kuriem jāietur iedzīvotāju ienākuma nodoklis, neatskaitot neapliekamo minimumu, nodokļu atvieglojumus un attaisnotos izdevumus, par kuriem nodokļu maksātājam ir tiesības samazināt apliekamo ienākumu.

Ņemot vērā minēto, par taksācijas gada mēnesi, kurā iesniedzējas darbinieks ir nodarbināts (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, iesniedzējas darbinieka ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamais ienākums un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts ir taksācijas gada mēnesī gūtā ienākuma daļa, kas atbilst likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8. panta ceturtajā daļā noteiktajām normām, t. i., virsniekiem – 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā, pārējam personālam – 1,5 mēneša minimālo darba algu apmērā.

Tādējādi speciālais jūrnieku algas nodokļa režīms piemērojams jūrnieka ienākumam gan par dienām uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa (kuģošanas periodā), gan samaksai par ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma laiku, kas atbilstoši normatīvajam regulējumam piešķirts par darbu uz starptautiskos pārvadājumos izmantojamā, Norvēģijā reģistrētā uzņēmuma SM AS kuģa, uz kura jūrnieks pieņemts darbā.

Sniedzot uzziņu, tika piemērotas šādas tiesību normas: Darba likuma 73. pants; likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 1. panta pirmās daļas 1. punkts, 4. panta pirmās daļas 1. punkts, 8. panta pirmā, otrā un ceturta daļa, 17. panta pirmā daļa; likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 14. panta pirmā daļa.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101. panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka VID attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektore

B. Šmite-Rože

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU